

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 23/4/2020)

Tình hình nổi bật

Hải quân Trung Quốc, ngày 22/4, hạ thủy tàu đổ bộ tấn công lớp 075 thứ hai tại xưởng đóng tàu Hộ Đông, Thượng Hải.

Phó Phát ngôn BNG Việt Nam Ngô Toàn Thắng chiều 23/4, bình luận việc Trung Quốc đặt "danh xưng tiêu chuẩn" cho 80 thực thể ở Biển Đông, nêu rõ: "Việt Nam nhiều lần khẳng định có đầy đủ bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý để khẳng định chủ quyền đối với quần đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa phù hợp với luật pháp quốc tế, đồng thời có quyền chủ quyền, quyền tài phán ở vùng biển như xác lập ở Công ước của Liên hợp quốc về Luật Biển UNCLOS năm 1982. Mọi hành vi xâm hại chủ quyền Việt Nam với Hoàng Sa, Trường Sa, quyền chủ quyền, quyền tài phán của Việt Nam với vùng biển của mình đều không có giá trị, không được công nhận và Việt Nam kiên quyết phản đối."

Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo, ngày 23/4, lên án Trung Quốc gia tăng áp lực quân sự lên Đài Loan, ép buộc láng giềng tại Biển Đông, thậm chí còn đâm chìm tàu cá của Việt Nam; cho biết Mỹ phản đối mạnh mẽ hành động bắt nạt của Trung Quốc và hy vọng các nước khác cùng buộc Trung Quốc chịu trách nhiệm.

Ngoại trưởng Úc Marise Payne, ngày 23/4, bày tỏ lo ngại về các diễn biến ở Biển Đông, bao gồm những nỗ lực ngăn cản các hoạt động phát triển tài nguyên của các nước khác, tuyên bố thành lập các quận hành chính trên các thực thể tranh chấp và đâm chìm tàu cá Việt Nam, những vụ va chạm với tàu cảnh sát biển Trung Quốc. Bà cho biết Úc không chọn bên trong tranh chấp, nhưng có lợi ích mạnh mẽ về sự ổn định của vùng biển này và các quy định, nguyên tắc quản lý nó. Úc thúc giục tất cả các nước tuân thủ luật quốc tế, đặc biệt là Công ước Liên Hợp Quốc về Luật biển và ủng hộ tự do hàng hải và hàng không. Ở thời điểm hiện nay, các bên cần tránh có các hành động làm bất ổn và tìm cách hạ nhiệt căng thẳng .

BTNG Malaysia ông Hishammuddin Hussein, ngày 23/4 kêu gọi hợp tác duy trì hoà bình, an ninh và ổn định ở Biển Đông; cam kết bảo vệ quyền và lợi ích trên Biển Đông; cho rằng vấn đề liên quan đến Biển Đông phải được giải quyết hoà bình dựa

trên các nguyên tắc của luật pháp quốc tế, gồm UNCLOS 1982; kêu gọi tránh các vụ việc không chủ đích, bất ngờ ở vùng biển này; giải quyết tranh chấp thông qua các biện pháp hoà bình, ngoại giao và tin cậy lẫn nhau bởi tất cả các bên liên quan. Ông khẳng định: “Chúng tôi không có tuyên bố công khai về việc này không có nghĩa là chúng tôi không làm tất cả các điều trên, chúng tôi giữ liên lạc mở và liên tục với tất cả các bên liên quan, gồm Trung Quốc và Mỹ.”

Góc nhìn Học giả

+ Trung Quốc:

Viện trưởng Viện Nam Hải, Trung Quốc Ngô Sỹ Tồn, ngày 21/4 dự báo 4 hướng hành động của Mỹ tại Biển Đông trong và hậu thời kỳ Covid-19: (1) Tự do hàng hải tại Biển Đông vẫn được thực hiện với tần suất trung bình 1,5 tháng/lần, bởi vì ý nghĩa biểu tượng của tự do hàng hải lớn hơn ý nghĩa thực tế; (2) Các cuộc tập trận chung với các đồng minh trong khu vực sẽ bị hủy bỏ hoặc hoãn; (3) Ngoài tàu sân bay, các tàu mặt nước đóng tại các căn cứ ở Nhật Bản, Singapore và đảo Guam vẫn hoạt động quân sự ở Biển Đông; (4) Mỹ sẽ gia tăng hoạt động quân sự mang tính răn đe vì lo Trung Quốc sẽ có những hành động tại Đài Loan hoặc Biển Đông.

Học giả Trung Quốc Xu Mingtian, ngày 23/4 (nhân kỷ niệm 71 năm thành lập Hải quân Trung Quốc) cho rằng, Biển Đông là một trận địa tốt để đánh Việt Nam - giết gà dọa khỉ. Theo ông, Trung Quốc đã đủ khả năng "tiến hành chiến tranh" chiếm lại các đảo trên Biển Đông bị Việt Nam "kiểm soát trái phép" do: (i) Hải quân của Trung Quốc đã lớn mạnh hơn nhiều; (ii) Mỹ sẽ không giúp Việt Nam; (i) Trung Quốc đã chuẩn bị tâm lý cho việc bị cộng đồng quốc tế chỉ trích vì "khai chiến trên Biển Đông".

+ Đông Nam Á:

TS. William Choong, nghiên cứu viên cao cấp của Viện ISEAS - Yusof Ishak (Singapore) ngày 20/4 cho rằng việc thành lập và đặt tên các quận mới là “một trong những hành động bất công và không trung thực nhất” (one of the oldest tricks in the

book). Trung Quốc đã lên kế hoạch triển khai điều này thậm chí trước khi COVID 19 diễn ra.

+ Châu Âu - Mỹ:

Học giả Joshua Kurlantzick, Hội đồng Quan hệ Đối ngoại (Mỹ), ngày 22/4 cho rằng những diễn biến gần đây cho thấy không cuộc khủng hoảng nào có thể ngăn Trung Quốc hiện thực hoá các tham vọng tại khu vực. Theo ông, Bắc Kinh đang cố gắng giành lợi thế vào thời điểm tâm dịch đã chuyển khỏi Trung Quốc, bất chấp hành động này có thể ảnh hưởng tới nỗ lực của Trung Quốc nhằm có được thiện chí thông qua viện trợ các nước láng giềng và thúc đẩy hợp tác với các nước khác chống lại dịch bệnh Covid-19. Việc Mỹ cử hai tàu USS America và Bunker Hill hoạt động ở Biển Đông khó có thể ngăn được Bắc Kinh.

Học giả Greg Poling, Trung tâm CSIS (Mỹ), ngày 22/4, nhận định việc các tàu của Mỹ và Úc xuất hiện Biển Đông nhằm thể hiện cho Trung Quốc thấy rằng cả thế giới đang dõi theo tình hình trên thực địa, từ đó ngăn khả năng Trung Quốc sử dụng vũ lực. Tuy nhiên, theo ông thế vẫn là chưa đủ. Ông dự đoán chính phủ Malaysia, không sớm thì muộn, sẽ ra lệnh buộc Petronas dừng hoạt động.

Học giả Bill Hayton, Viện Chatham House (Anh), ngày 22/4 (bình luận về việc SCSC Probing Initiative (Trung Quốc) đề xuất rằng hợp tác quản lý nghề cá ở Biển Đông đang ngày càng cấp thiết) cho rằng trước hết bản thân Trung Quốc cần: (1) Ngăn các ngư dân Trung Quốc đánh bắt trộm ở EEZ của các nước khác; (2) Tham gia SEAFDEC; (3) Cấm xuất bản các ấn phẩm chính thức về bản đồ biển trong đó xác định EEZ của các nước khác là ngư trường truyền thống của mình; (4) Phối hợp chính sách cấm đánh bắt cá theo mùa của mình với các nước khác ở Biển Đông trên cơ sở UNCLOS; mỗi nước cần tự chịu trách nhiệm về EEZ của mình; (5) Tham khảo các đề xuất trong **Kế hoạch hành động về quản lý nghề cá và hợp tác môi trường** (sản phẩm của nhóm chuyên gia về Biển Đông do AMTI chủ trì).

Ban Biên tập báo Wall Street Journal (Mỹ) ngày 21/4 nhận định dịch bệnh Covid-19 đang đẩy nhanh chiến lược “xoay trục tới châu Á” của Mỹ. Thời gian qua, nhiều thành viên Quốc Hội Mỹ đã đưa ra các dự luật tăng ngân sách quốc phòng của Mỹ để

đối phó Trung Quốc. Do đó, nhiều khả năng các dự luật cứng rắn với Trung Quốc sẽ được thông qua. Tờ báo cũng lo ngại (i) Trung Quốc hiện đang lợi dụng dịch bệnh Covid-19 để mở rộng ảnh hưởng ở khu vực Tây Thái Bình Dương, cụ thể là tại Biển Đông và Đài Loan; và (ii) làn sóng chủ nghĩa dân tộc lên cao sẽ khiến quân đội Trung Quốc có hành động trên thực địa.

Ankit Panda, Giám đốc nghiên cứu của Diplomat Risk Intelligence, ngày 21/4 đã cho rằng việc Trung Quốc công bố thành lập đơn vị hành chính và danh sách tên gọi chính thức cho các thực thể trên Biển Đông hầu như không mang giá trị pháp lý; không giúp gì cho việc củng cố tính hợp pháp của yêu sách từ Trung Quốc (đã bị tòa trọng tài quốc tế bác bỏ). Trên thực tế, chúng chỉ thể hiện mức độ khác biệt trong nhận thức giữa Trung Quốc và quốc tế về xử lý các tranh chấp dựa trên luật pháp.

+ Các nước khác:

Báo Yomiuri của Nhật Bản, ngày 20/4 bình luận việc Trung Quốc gấp rút tuyên bố thành lập 2 quận hành chính trên các đảo nhân tạo ở Biển Đông và công bố tên gọi, tọa độ khoảng 80 thực thể, địa hình, bãi đá là nhằm hiện thực hóa sự đã rồi, thay đổi hiện trạng bằng sức mạnh, chứng tỏ cho thế giới rằng Trung Quốc đang thực hiện quyền quản lý thực tế các đảo ở Biển Đông. Việc các nước đang phải chống COVID-19 là điều kiện tốt để Trung Quốc hành động.

Biên tập: Đinh Anh